

דברי חיזוק ומוסר מלוקטים משיעוריו של מורנו ורבנו הרב בניהו שמואלי שליט"א לפרשת משפטים

כ"ג א/ת"ק - היה אדם אחד שהיה ב'מושב זקנים', והבן שלו היה בא לבקר אותו לפעמים, אבל אין לו סבלנות לאבא שלו. היה מוציא אותו בחוץ ב'מושב הזקנים' ויושב, ובנוסף אבא שלו לא דבר. מה הוא יעשה איתו?, היה מביא איתו 'עיתונים' וקורא, ואבא שלו מסכן יושב בחוץ, והבן שלו ככה קורא עיתון. פתאום הוא רואה איזה ציפור פורח באוויר. האבא שלו שואל אותו 'שְׁמַח'ה', מה זה הציפור הזה?', ענה לו 'אבא, זה ציפור דרור'. אחרי חמש דקות עוד הפעם עובר ציפור. 'שְׁמַח'ה', וזה מה זה??', ענה 'זה ציפור דרור'. אחרי חמש דקות עוד הפעם שאל אותו האבא. וכך, חמש פעמים שאל אותו על הציפור.. אמר לו הבן 'אבא, אתה שם לב שאתה חמש פעמים שואל אותי על הציפור??', קם אבא שלו ואמר לעצמו 'מה עשיתי לו?', הלך לחדר והביא מחברת. הייתה לו מחברת מלפני עשרות שנים. 'בוא תשמע מה כתוב כאן' אומר לבן שלו. 'היום הייתי בגינה עם הבן שלי, הבן היחיד שלי, בני אהובי, שהוא בן שלוש שנים. שאל אותי על ציפור הדרור 'מה זה אבא??', הוא שאל אותי את אותה השאלה 27 פעמים!, וכל פעם השבתי לו שזה ציפור דרור, ונישקתי אותו וחיבקתי אותו ומעולם לא כעסתי עליו!... הבן כששמע זאת, הוריד את הראש שלו למטה והיה בוכה..

כל אחד מחפש ורוצה סגולה להצלחה גדולה בחיים, שיהיה לו פרנסה טובה ובריאות. התורה שלנו נותנת את העצה והסגולה הטובה ביותר. ומה היא אומרת? 'כבד את אביך ואת אמך כאשר צִוְּךָ השם אלוהיך למען יאריך ימך ולמען ייטב לך על האדמה אשר השם אלוהיך נתן לך'. כמו שאנחנו אומרים בַּמִּשְׁנָה 'אלו דברים שאדם אוכל פירותיהם בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא, ואלו הן- כיבוד ואם'. אומר 'רבנו בחיי'- חביבה מצוות כיבוד אב ואם לפני מי שאמר והיה העולם, ששקל כבודו לכבודו, וסמך את מצוות שמירת השבת לכיבוד אב ואם. כל העולם כולו של הקדוש ברוך הוא. ומה הקדוש ברוך הוא מבקש מהאדם?, רק שיכבד את אביו ואמו. וברגע שהוא מכבדם, כאילו מכבד את הקדוש ברוך הוא. כתוב בשם אליהו הנביא- 'תנא דבי אליהו, כל מי שמבקש ימים ועושר ונכסים וחיים בעולם הזה וחיים טובים לעולם הבא, יעשה רצון אביו שבשמיים ורצון אביו ואמו'.

הגמרא ב'קידושין' אומרת- אמר רבי יהודה אמר שמואל, עד היכן כיבוד אב ואם?, אמר להם- צאו וראו מה עשה עובד כוכבים אחד לאביו ב'אשקלון', ודמא בן נתינה שמו. ביקשו ממנו חכמים אבנים לאפוד ב60 ריבוא שטר, והיה המפתח מונח מראשותיו של אביו, ולא ציערו. לשנה אחרת נתן הקדוש ברוך הוא שְׁכָרו ונולדה לו 'פרה אדומה'. נכנסו חכמי ישראל אצלו, אמר להם 'יודע אני בכם שאם אני מבקש מכם כל ממון שבעולם, תתנו לי. אך אין אני מבקש אלא אותו ממון שהפסדתי בשביל כיבוד אב ואם'. תראו כמה גדול שכרו של מי שמכבד אביו ואמו. אמר רבי חנינא- ומה מי שאינו מצווה ועושה כך (גוי), אדם שהוא מצווה ועושה (יהודי) שכרו רב כי 'גדול המצווה ועושה יותר משאינו מצווה' מאחר ולזה שמצווה יש יצה"ר.

מובא ב'ירושלמי' על כיבוד אב ואם של ה'תנאים'- פעם אחת האימא של רבי טרפון אָבְדָה את הגרביים. מה עשה רבי טרפון? פחד על אימא, ושם את כפות ידיו תחת הרגליים שלה שלא יטִפְפו רגליה, והייתה דורסת על כפות ידיו. עוד ב'ירושלמי'- אָמו של רבי ישמעאל, כל שעה שהיה בא רבי ישמעאל מבית המדרש, הייתה רוחצת לו את הרגליים ושיתה את המים.. כשהרגיש בדבר, לא הסכים ואמר 'חס ושלום'. הלכה לבית המדרש ואמרה לחכמים 'תראו מה הוא עושה?', אני נהנית מזה. הוא כל הזמן לומד תורה והוא קדוש. לא נותן לי לשתות את המים.. אמרו לו 'תיתן לה. זה נחשב כיבוד אב ואם'. אמר לנו חכם בן ציון ע"ה שלכל אדם יש לו איזה שורש בנשמה ששייכת למצווה מסוימת, ורבי טרפון, שורש נשמתו הייתה של מצוות 'כיבוד אב ואם'. פעם חלה רבי טרפון, ואמרה אמו 'תתפללו עליו, כי אין מי שמכבד הורים כמותו'. אמרו לה 'לא הגיע לחצי כיבוד אב של עשיו..', מאחר ושורש נשמתו היה לתקן את המצווה הזאת.

כתוב בספר 'מאה שערים'- כל מי שמכבד את אבותיו, הקדוש ברוך הוא זוכרו לטובה ולא שוכח אותו וכל הזמן עיניו עליו לטובה. כתוב על נח ב'תנא דבי אליהו', שנח היה מכבד את אביו ואמו ודאג לכל צרכיהם, והקדוש ברוך הוא זכר אותו לטובה- 'כי אותך ראיתי צדיק לפני', וניצול מהמבול. דוד המלך היה הולך בשליחות אביו להביא אוכל לאחים שלו, והתגלגל לידו הזכות להתחתן עם בת שאול 'מיכל'. במדרש כתוב 'מי הקדימני ואשלם לו'- אמר הקדוש ברוך הוא 'מי הוא שהקדים כבוד לאביו ולא נתתי לו בנים? כשנותן כבוד לאביו, מובטח לו בנים שיכבדו אותו. מידה כנגד מידה. וזה סגולה לבנים. שאדם יכבד את ההורים שלו חזק. היום אפשר לכל הפחות להרים אליהם טלפון ולשאל 'מה שלומכם?'. מור אבי היה כל הזמן פה על ידי, וגם היינו עובדים ביחד פה. היה לנו דעות שונות והייתי מבקש ממנו מחילה ואומר 'אולי אני אעזוב את המקום', היה אומר 'לא. אל תעזוב. כל מה שאתה עושה זה בסדר'. אני הלכתי גם לשאול את הרב מ'טְשִׁיבִין'. לקח אותי לשם רבי דוד בצרי שבזמנו היה פה בישיבה. הלכתי לגאון מ'טְשִׁיבִין', והוא אמר לי 'שובי אל גבירתך והתעני תחת ידיה', מה שהוא יעשה לך, תשמח ותשתוק ואל תעזוב אותו אפילו שקשה לך'. מר אבי היה צדיק גדול. כשהייתי בא ביום שישי ולפעמים הייתי רואה פה איזה לכלוך, ופעם אני זוכר שבאתי לנקות את המקרר ביום שישי, כי אני רואה שאנשים שוכחים דברים במקרר של הישיבה ויש ריח לא טוב, ובאתי לנקות את זה. הוא רואה שאני מתכופף, תופס אותי בכוח ואומר לי 'אתה לא יכול לעשות את זה, יהיה לך קשה להתכופף', ולא נתן לי. גם אצל האימא שלי בבית כשהייתי בא, היה אומר לה 'אל תתני לו שהוא יתכופף'.

ותמיד הייתי שומע לו. בבית לא היה אפשר לדבר שום מילה בשולחן, וכל האחים שלי כולנו בשקט, ומה שאבא ואימא אומרים, זה קדוש. גם אימא שלי הייתה צדיקה גדולה. הם לא היו מטריחים אותנו אף פעם בעולם. כשהייתי שומע שהם לא מרגישים טוב וצריכים

עזרה, הייתי מיד רץ. ה'זוהר הקדוש' אומר- יאהב את אביו ואמו אהבה עזה בלב, יותר משאוהב את עצמו. ויהיה חשוב בעיניו לעשות רצון אביו ואמו, יותר מכל הדברים שבעולם. אם ראה הבן את הוריו בצער ודאגה, מצווה רבה לדבר אל ליבם, לרצות אותם ולפייס אותם ולהרגיע אותם שיהיו שקטים ושאננים'. הסבא של המהר"ל מפראג היו לו שלושה בנים, והיו רוצים ללמוד אצל המהרש"ל ב'פולין'. נתן רשות לשני בניו לנסוע ללמוד. הבכור רבי בצלאל, נשאר לשמש אותו. כשחזרו הבנים מלאים בתורה, כאב לר' בצלאל הרבה למה לא הניח גם לו לנסוע ללמוד. בירך אותו אביו 'כיון ששימשת אותי בשנים הללו, השם ייתן לך ארבעה בנים שיאירו את העולם'. וכך היה ויצאו ממנו ארבעה גאוני עולם ואחד מהם זה המהר"ל מ'פראג'.

הייתה אישה אחת, ש- 16 שנים לא היה לה ילדים. הרופאים, כולם פה אחד אמרו לה 'אי אפשר שיהיה לך ילדים. אין מציאות בעולם שיהיה לך ילדים'. היא רצתה לבכות, אבל אבא שלה היה גר איתם והיא לא רצתה שהוא ישמע. אז היא הלכה רחוק לרפת של הבקר והייתה זועקת ובוכה. אבל אבא שלה שמע את זה ובא אליה ואמר לה 'למה את בוכה?', 'מה יש לך?', אמרה 'ככה אמרו לי הרופאים. אני לא רוצה לצער אותך'. אמר לה 'לא רצית לצער אותי, ואני מבטיח לך עכשיו שיהיה לך בן שיאיר עיניהם של ישראל בתורה'. ומי זה היה?-- רבי יוסף שלום אלישיב! הרב אלישיב כשהוא נולד היה חולה הרבה והרופאים לא נתנו לו סיכויים, אך הוא האריך ימים. והסבא שלו זה בעל ה'שלום'. וקראו לו 'יוסף שלום'- יוסף, על שם רבי יוסף חיים, 'שלום' על שם הרש"ש.

מספרים על ה'חזון אי"ש כשפעם אחת בחן ילדים, ניגש אליו ילד ושאל אותו 'איך הרב נהייה החזון אי"ש?', חשב ואמר לו 'בזכות כיבוד אב ואם'. יוסף הצדיק זכה לשני בנים שאין כמותם, כי כל הזמן הוא דאג על אביו ולא עזב את אביו. גם כתוב בתנא דבי אליהו- למה נסמכה פרשת 'כיבוד אב ואם למצוות 'שבת?', כי כל אדם שמכבד את אביו ואמו, אין חטא של חילול שבת ולא שום חטא בא על ידו. כתוב ב'שולחן ערוך' ב'יורה דעה'- צריך להיזהר מאוד במצוות כיבוד אביו ואמו ובמוראם. אין גבול למצוות כיבוד אב ואם, וכל אדם מישראל חייב לכבד אותם, בין קטן בין גדול, בן בחור בן בעל אישה ובנים. אפילו הוא זקן הרבה, חייב בכבוד אביו ואמו. אפילו אביו רשע ובעל עבירות, יכבד אותו.

לרבי יהושע בן אלהם אמרו בחלום שהוא בגן עדן ישב על יד ננס הקצב. אמר 'אני כל ימי משנולדתי עובד את בוראי ביראת שמיים ולומד תורה ומלמד תורה, ולא הלכתי ארבע אמות בלי ציצית ותפילין. מה זה הקצב הזה?', חייב ללכת לראות אותו. הלכו אליו ואמרו לו שהרב צריך אותו. חשב שצוחקים עליו, אך בסוף הוא בא אליו ונפל לפניו ואמר 'מחילה, לא האמנתי להם. מי אני כבוד הרב?', מה אתה צריך ממני?', אמר 'תגיד לי מה מעשירך?', אמר 'אני קצב. וקודם כל אצלי זה, ההורים שלי. יש לי אבא ואימא זקנים. כל יום אני בא ורוחץ אותם, מלביש אותם, נותן להם נשיקות ומלטף אותם, נותן להם לאכול. ואומר להם 'אני הולך לחנות. והיה אם צריך איזה דבר, אני שם פה משרת, וישר תשלחו אותו אליי ואני אבוא'. נישק אותו ר' יהושע ואמר 'אשריך. מה טוב שזכית להיות חבר שלך בגן עדן'. גם בכבוד חמיו וחמותו אדם חייב. אני הייתי עם מורנו רבי בן ציון וראיתי איך הוא מכבד את חמיו וחמותו. הם נחשבים כאבא ואימא שלו. משה רבנו יצא לקראת חמיו ביחד עם כל ישראל ונישק אותו והיה משמש לפניו ונתן לו כבוד הכי גדול. רבי יהודה היה רגיל בכל ערב שבת לעלות לשאול בשלום חמיו. אני כשהייתי נוסע ל'מירון' לשבת, הייתי הולך קודם לאבא שלי ומדבר איתו איזה רבע שעה. היה אומר 'מי יהיה בישיבה?', הייתי אומר 'שמתי אנשים והכל יהיה בסדר'. אחר כך הולך לאימא שלי ומדבר איתה. כך כל פעם. כשהייתי מגיע ל'מירון', הייתי מתקשר אליה. כשהייתי חוזר לירושלים, מתקשר. כי אני יודע שהיא דואגת. רבנו האר"י היה דואג לנשק ידיו אביו ואמו לבילי שבת וחגים. העיקר זה האימא כי יש בזה סוד, אבל צריך גם לנשק ידיו האבא. אבא שלי היה יורד לדירה של אימא שלו ומנשק לה את היד וגם לאבא שלו. הם היו גרים באותו בניין. אנחנו היינו הולכים איתו ומנשקים להם את היד, אבל לא היינו יודעים שצריך לנשק לאבא גם כן את היד וחשבנו שרק לסבא וסבתא מנשקים את היד. אבל כשלמדתי אחר כך אמרתי לו 'חשבתי שרק את הידיים של הסבא והסבתא מנשקים, כי ככה אתה עושה. ולא חשבתי עליך'. אח"כ הייתי בא להורים שלי, והאחים שלי לא הבינו מה אני עושה. אמרתי להם 'זה חובה', והייתי לוקח את אחי מאיר איתי. כך במשך שנים. צריך להיזהר גם לא להתנוכח עם ההורים. החזון אי"ש, אימא שלו הייתה מתגוררת בתל אביב, וכל יום היה הולך לבקר אותה בבית. הוא גר בבני ברק. היה משוחח איתה ומרנין את ליבה. פעמים היה מתעכב אצלה הרבה זמן. אם היא באה אליו, היה קופץ ושואל בשלומה, וכשהייתה קמה לצאת, היה מלווה אותה עד הדירה שלה. ככה כותב ר' שריה דבלצקי. אימא של החזון אי"ש פעם לא חשה בטוב. אז היא אמרה לרב גריינמן שבנה החזון אי"ש לא בא. כששמע על כך החזון אי"ש, מיד רץ אליה ולא היה אפשר להשיג אותו..

היה רופא אחד בכיר שעבד ב'איכילוב' תל אביב. הציעו לו משרה לנהל מחלקה גדולה ב'סורוקה' עם משכורת גבוהה. אבל אם הוא היה הולך לשם, לא יכול לטפל טוב בהורים שלו. מה יעשה?, הלך לשאול פוסק. אמרו לו 'כיבוד אב ואם, אדם אוכל פירותיהם בעולם הזה, והקרן קיימת לו לעולם הבא'. שמע לרב ויותר על המשרה. כעבור איזה תקופה בא לרב ואמר לו 'תשמע, קיבלתי משרה יותר טובה בבית חולים במרכז, וגם התמנתי לראש הבחונים בתחום שלי, ויש לי עכשיו הרבה משכורות גבוהות, כי כל פעם אני מרצה פה ושם. כתוב על ר' עקיבא שלימד בן של איזה רשע גדול, והודיעו לו מן השמיים שברגע שהתחיל הבן הזה לומר קדיש וברכות, את האבא שלו הוציאו אותו מהגיהנם. וכשהתחיל ללמוד תורה, הושיבו אותו בגן עדן. בן שהוא לומד תורה, הוא מכבד את אביו ואמו, ובשמיים מכניסים את אביו לגן עדן. רבי זעירא היה יתום מאבא ואימא והיה מצטער 'הלואי שיהיה לי אבא ואימא והייתי זוכה לכבדם'.

מלכות שמיים השבת בא אליהו הנביא- אומר ר' יצחק פלאג'-'את יום השבת לקדשו', ראשי תיבות 'אליה', ובזכות ששומרים את השבת בא בעזרת השם אליהו הנביא. יש איגרת ששלח מ'טבריה' הרב ר' מנחם מנדל מקוסוב, והוא אומר שהמנהג של אנשי ירושלים כל ערב שבת קודש אחר חצות היום הולכים ל'כותל המערבי' וגומרים שם 'תהילים', ואומרים 'מפני חטאינו גלינו מארצנו בבכיות. שאלו את הרב הספרדי 'למה דווקא בערב שבת הולכים?', ואמר להם 'יש קבלה מהאר"י, שבכל ערב שבת אחר חצות היום יש 'עליית הנשמות', וכל הנשמות הקדושות מתקבצות שם ב'כותל המערבי', ומשם עולות אחת אחת למקומה הראוי לה'. הסבא שלי עלה עם מור אבי לפני יותר ממאה שנה מ'פרס', ואבא שלי סיפר לי שהוא היה ילד בגיל 10 והם הלכו ל'צפת' והיה שם את ר' ישמעאל כהן 'הרב הראשי' של 'צפת', והם היו כמו משפחה עוד מ'פרס'. אמר לסבא שלי 'מה אתה עושה בשבת בירושלים? אתה כבר 10 שנים בירושלים. בשבת מה אתה עושה?'. אמר 'כל שבת אני הולך ל'כותל'. אמר לו 'בשבת תשב ללמוד, חבל על הזמן. בערב שבת תלך ל'כותל', כי כל הנשמות של כל הצדיקים, אבות העולם וכל הצדיקים נמצאים שם, והם עולים בערך אחרי חצות היום משם לגן עדן העליון, וכולם עוברים דרך ה'כותל המערבי'. ואז זה נחשב שכאלו אתה נמצא אצל כל הצדיקים. כי השכינה וכל הצדיקים ביחד נמצאים שם. ואז תבקש מה שאתה צריך ותראה'. ככה אמר להם לפני מאה שנה. לכן, חכם סלמן מוצפי וחכם יעקב מוצפי, ר' יהודה צדקה, כולם היו הולכים בערב שבת ל'כותל'. ואני גם הייתי הולך להתפלל שם, והייתי לוקח את סבא שלי איתי. והיה חכם יעקב מוצפי מברך אותי, ובמשך הזמן ראיתי שמה שהוא מברך אותי, זה בדיוק מה שהולך איתי וזה מה שאני צריך לאותו שבוע ממש. והייתי אומר לחברים שלי 'תראו, הנה עכשיו יהיה כך ויהיה כך כפי מה שהיה אומר חכם יעקב. אם אתם רוצים לראות 'רוח הקודש', בואו איתי שהרב ייתן לכם ברכה ואתם תראו'. אומר גם כן המקובל רבי יעקב לייב בעל 'בית לאבות'- 'קבלה ומסורת מזקני ירושלים, כי בערבי שבתות אחר הצהריים באים האבות אברהם יצחק ויעקב להתפלל ליד ה'כותל' וזה עת רצון גדול. ואחרי שאתה הכנת את כל

ההכנות ל'שבת', עכשיו אתה יכול להיכנס לשבת קודש. וזה יגרום שהאדם הוא מתפלל על מה שצריך, כי אחר כך בשבת אסור להיות בצער. כל אדם יש לו 'חבילה' על הגב, ואם הוא בערב שבת כבר הולך ומתפלל ועושה את מה שצריך, אז ייזהר לא להצטער בשבת. כל עניני אדם, אפילו מי שיש לו חולה, אם אפשר לו שיתאפק ובכלל לא יהרהר, ידע לו שזה יגרום לכך שהחולה יהיה בריא. אדם שלא דואג בשבת ולא מצטער בשבת ומתאפק, מובטח לו שיצא מאפילה לאורה ויצא מכל הבעיות. מביא 'מנורת המאור' שהיא מעשה באישה אחת שהיו לה שני בנים שנפלו לבור. המתונה לבעלה שיבוא מ'בית הכנסת'. בא מ'בית הכנסת' ונתנה לו לאכול ושרו שירי שבת. אחר כך אומרת לו 'אם רצונך שאומר לך דבר אחד?', אמר לה 'אמרי'. אמרה לו 'שני כתרי זהב השם הפקיד בידינו. בוא תראה מה קרה איתם', והראתה אותם איך שהם בתוך הבור. 'תן כבוד לקונך ולא נחלל את השבת', ולא ציערו את עצמם בשבת. כיוון שהחשיך, עמדו על פי הבור להוציאם. וכיוון שלא ציערו את עצמם, עלו הילדים חיים מהבור. ה'תפארת שלמה מרודמסק' אומר על כך, שה'שבת' עשתה 'תחיית המתים'. לא הצטערו בשבת, ונהיה 'תחיית המתים'.

האחים פרחי היו עשירים גדולים בחוץ לארץ במקום שנקרא 'יוליאמסבורג' והיו להם חניות של זהב והיו מיליונרים. הם היו עושים 'שבת' משהו פלאי פלאות. מביאים אצלם אורחים, ואיזה שירי שבת, והיו נזהרים בהלכות שבת משהו לא רגיל. יום אחד מצלצל הטלפון בשבת בלי להפסיק. הם כמובן לא עונים כי זה שבת. הם הבינו שזה מחברת השמירה שעושה סיורים ברחובות. בסוף הם השאירו הודעה ב'תא הקולי' ושומעים אותם אומרים 'פרצו לכם את לחנות, והכל שבור, ולוקחים שעונים יוקרתיים'. אומר אחד לאחיו 'תשמע, אנחנו לא זזים מפה וממשיכים לשמוח ב'שבת'. 'השם נתן, השם לקח, יהי שם השם מבורך. עכשיו לא דואגים על זה. תוציא את זה מהראש, לא חסר לנו כלום. השם יתברך בידו הכל והוא אבא והוא המנהל, ונעשה שבת כתקנה'. ובאמת היה זה ליל שבת, והלכו לישון טוב וקמו מוקדם ולמדו והלכו לבית הכנסת, ואחר כך סעודה שניה, ולמדו תורה עד מוצאי שבת. במוצאי שבת עשו 'סעודה רביעית', וב 11, 12 בלילה יצאו לכיוון וראו חושך תוהו ובוהו וכל החנות נגנבה. אבל יש להם בכספות זהב שאין כמותו, ויש שם זהב לא רק שלהם אלא של עוד אנשים. האחד אמר לאחיו 'תשמע, אני נכנס ואתה תעמוד בחוץ, אני לא מפחד'. הלך וראה שהכספת נמצאת סגורה. פותח ורואה שכל הזהב וכל האוצר העיקרי בפנים. הודו להשם 'השבת שמרה עלינו'. פתאום באה המשטרה ואומרת להם 'מה אתם עושים פה?', אמרו 'אנחנו הבעלים'. אמרו 'למה לא באתם אתמוז?' ענו 'אנחנו יהודים ושומרים שבת'. שאלו 'לא פחדתם שלוקחים לכם את כל הרכוש?', אמרו 'לא'. שייקחו'. אמר השוטר 'בואו ואני אראה לכם איזה נס היה לכם שלא באתם בלילה'. העלה אותם לגג ואמר להם 'תראו איזה תחמושת יש פה. באו פורצים מיומנים. הם עשו רעש ולקחו לכם מה שיכלו, אבל העיקר הם רצו את הכספת, אך אין להם מפתח. איך הם יפתחו? הם אמרו שיקראו לכם חברת השמירה, והם בינתיים יתחבאו בגג, וכשאתם תבואו ותפתחו את הכספת, הם יתנו יריות ויהרגו אתכם.. אבל אתם לא באתם ב'שבת'. הם חיכו עד שש בבוקר, והלכו'.

ב'תל אביב' היה אחד הרבנים הגדולים שהיה יוצא כל ערב שבת במלבוש יפה, מצוחצח ונקי, לכיוון 'בית הכנסת', והוא מנגן לעצמו מנגינות כדי להיכנס לשבת בשמחה. הייתה שמה איזו עקרת בית, שכל פעם יוצאת קצת למרפסת. היא לא דתיה. וכל ערב שבת היא רואה את הרבי של השכונה איך שהוא הולך לבית הכנסת ומנגן, וכולו 'מבריק'. היא הייתה אומרת 'אני עומדת ואני רואה את כל ההולכים ושבים הולכים לבית הכנסת, והרב שלנו גם כן עובר, ואני שומעת אותו שהוא מזמזם שיר, והדבר הזה לא זז לי מהעיניים, כי זה מזכיר לי את ההורים ואת המשפחות ואת השבת של הילדות שלי. ואז אמרתי לבעלי 'אני מדליקה נרות', ולאט לאט הדלקתי נרות. אבל מתי אני מדליקה נרות?, כשהרב עובר, וזה כבר נחשב שבת. הרב הבין שיש איזה בעיה עם האישה הזאת, והתחיל לצאת יותר מוקדם לביה"כ כדי שהיא לא תדליק נרות בשבת. וכך היה. ולאט לאט מדי פעם היו שולחים להם לבית איזה תבשיל של שבת, ולאט לאט חזרה המשפחה הזאת בתשובה.

היה איזה תלמיד אחד שלומד ב'הדר' ולא היה כל כך כשרוני. ה'מלמד' מלמד אותו ורואה אחרי תקופה של איזה חצי שנה ויותר שהילד הזה התחיל להתקדם ולעלות. שאל את האימא שלו 'תגיד לי, הבן שלך לא כל כך כשרוני, אני אוהב אותו והוא ממש ילד טוב, אבל לא תופס את הלימוד. כל הזמן הוא רוצה כל כך ללמוד והוא לא תופס. ואני רואה שבחודשיים האחרונים מתחיל להבין ונכנס לעניינים'. אומרת לו 'אני אספר לך מה קרה איתו. הוא בא אליי והתחיל לבכות למה הראש שלו 'סתום?', אמרתי לו 'תראה, הכל מהשמיים, אבל אני אוהבת אותך ואני כל הזמן מתפללת עליך'. שאל 'אימא, מתי הכי טוב להתפלל?', אמרתי לו 'אני מתפללת עליך בהדלקת הנרות, ואני מקבלת עליי עכשיו לבכות עליך רבע שעה כל הדלקת הנרות'. אמר 'אני גם אבוא ואני גם אבכה איתך'. אומרת שככה זה כבר חצי שנה הוא בוכה איתי, וזה 'נתפס' בשמיים'.

לפני יותר משבעים שנה קראו לנשיא של ארה"ב - 'טרומן'. באותה העת כל האומות לא הבינו מדוע הוא מכבד כ"כ את היהודים ומשפיע תדיר על החלטות האו"ם ומצדד לצד היהודים. בעוד שהיהודים הם חלק קטן מאוכלוסיית העולם, ואילו יש עשרות מיליונים של ערבים. היתה שיחה שניהל איתו הרב לורנס והרב סולומון. אמר להם 'אני שמח שנפגשנו. ואני רוצה לספר לכם על הכרעתי בכל מה שקשור להחלטת האו"ם בשנת תש"ח. החלטה לטובת שש מאות וחמישים אלף יהודים, מול עשרות מיליונים של ערבים, בניגוד לאינטרס המדיני של ארה"ב'. עד כדי כך שגיננו אותו בעיתונים וקראו לו 'בוגד'. 'למה עשיתי זאת? אני גדלתי בשכונה יהודית בקטנותי. מאד הערכתני אותם. אני הייתי גוי שבת שלהם והייתי עובד אצלם. הייתי נכנס למשפחות, מדליק, מכבה, מסדר. ומה הייתי מקבל מהם?, פרוסת חלה. אם הייתי יותר רעב, הייתי שואל אם יש עוד משהו?, והיו נותנים לי צלחת צ'ולנט וקוגל. כ"כ התנהגו איתי בכבוד על אף היותי ילד קטן. ראיתי מה זה שבת מקסימה אצל היהודים, איך כולם יושבים יחד. אבא שלי, היה בכל יום ראשון מלמד אותי תנ"ך. למדתי על 'פורש', איך שהוא חזר לארץ יהודה לבנות את בית המקדש ב"ם. ואני ראיתי תמיד את היהודים כ"כ טובים, ואמרתי לעצמי שאני רוצה לבנות להם את בית המקדש. וכך זה קרה כשנהייתי נשיא. אני ונשיא ברה"מ 'סטאלין' ראינו כבר אז שהמלחמה הבאה בעולם תהיה ע"י פצצת 'אטום'. ומי יכול להציל את העולם מכך?, רק ה'שבת' של היהודים. הדת שלהם, התורה שלהם והשבת שלהם, היא תציל את העולם. שהעם היהודי ידע שמצפים ממנו כל העולם, שהשבת שלהם יציל את העולם מחורבן'. כל זה אמר גוי לפני חמישים שנה. רואים ששמירת שבת יש בכוחה להציל את כל העולם כולו! זה לא מלחמה פיזית. הכל זה מלחמה רוחנית.

בעיר 'סלוניקי' היה שפע גדול, בגלל שהיא הייתה עיר נמל, וכל אוניה שעגנה שם הייתה משלמת מיסים. היו בנמל סבלים יהודים שהיו מפרקים את הסחורות מהאוניות, ובשבת היו שובתים. היה יהודי אחד שהיה סוחר של עצים, והאוניה שלו עגנה שם בערב שבת, ואמר לסבלים שיפרקו את הסחורה. אמרו לו 'בשבת לא עובדים פה'. אמר להם 'אני צריך ללכת לנופש. וכשאחזור, אם אראה שלא טיפלתם בעצים, דמכם בראשכם!'. הוא היה יהודי והיה גביר גדול וסוחר גדול של עצים. באותה שבת, איפה שלן אותו גביר, קיבל הודעה שבישרה לו שכל מחסני העצים שלו, הכל נשרף. הוא היה עצוב, והיה גם בטוח שהסבלים פרקו לו את העצים מהאוניה למחסנים. כשחזר לנמל, גילה לשמחתו שהם לא פרקו את העצים. והוא אמר לעצמו שמהעצים האלה שנשארו, הוא יכול להתחיל את העסק שלו מחדש. נתן מתנה גדולה למנהל של הסבלים, ואמר 'מהיום אני שומר שבת'!

ואלה המשפטים אשר תקיים לפניך. כי תקנה צדק צדק עיניך יצא לחופשי חינוך - דבר

ראשון התורה התחילה בדיון 'עבד עברי'. למה דווקא בדיון עבד עברי? כי עד עכשיו היינו עבדים במצרים והעניין הזה עדיין טרי' אצלנו ועדיין אנחנו מרגישים שאנחנו עבדים. ולכן התורה מלמדת אותנו קודם כל דין 'עבד'.

הפרשה הזאת כידוע מלאה מצוות ודינים, ובעיקר מצוות שבין אדם לחברו שצריכים לעמוד עליהם היטב. אומר רש"י- להיות בקיאים בהלכותיה. 'ואלה המשפטים' כל 'אלה' אומר רש"י, 'פסל את הראשונות. 'ואלה', זה מוסיף על הראשונות- מה אלו הראשונות 'עשרת הדיברות' נאמרו למשה מסיני, גם 'ואלה', כל פרשת 'משפטים' נאמר למשה בסיני. כל התורה שבעל פה ניתנה לנו מסיני ולא רק תורה שבכתב, כמו שכתוב 'ואתנה לך את לוחות האבן והתורה והמצווה אשר כתבתי להורותם'- אמר ר' שמעון בן לקיש- לוחות האבן זה 'עשרת הדיברות', 'התורה', זה מקרא, ו'המצווה' זה 'משנה', 'אשר כתבתי', זה 'נביאים וכתובים', 'להורותם', זה תלמוד בבלי ותלמוד ירושלמי. מלמד שכולם ניתנו למשה מסיני. 'להורותם' זה מילה שכוללת 'סודות התורה'. למעשה צריך לדעת שכל מילה בתורה היא כוללת את כל התורה כולה.

'בעל הטורים' אומר 'ואלה המשפטים'- זה מצוות הדינים. 'ואלה'- וחייב אדם לחקור הדין. 'המשפטים'- הדין מצווה שיעשה פשרה טרם יעשה משפט. 'אשר'- אם שניהם רוצים. 'תשים'- תשמע שניהם יחד מדברים. 'לפניהם'- לא פני נדיב יהדר, התנכר מהם. צריך הדין לעשות זאת כפי שצריך. וגם אומר 'בעל הטורים', סופי תיבות 'ואלה המשפטים אשר תשים'- 'מקרה'- הדין מצווה לראות שאחד מהצדדים לא מרמה, ולדעת איך לפסוק את הדין. ולכן, 'אשר תשים לפניכם'- צריך שיהיה הכל כמו 'שולחן ערוך'. לא רק שתחזור לפניכם על הדין כמה פעמים, אלא גם בטעמיה ובסברה ישרה. לפני שהדין פוסק את ההלכה, צריך הוא את כל התורה לשים לפניו, ויחזור על כל התורה. כש'הנודע ביהודה' בא להיות רב ראשי, בא הקהל והמציא איזו שאלה קשה, ושאלו אותו. אמר להם 'תנו לי יום יומיים ואני אשיב לכם תשובה'. אחרי יום חזר אליהם ואמר 'השאלה הזאת לא כתובה באף מקום והמצאתם אותה'. אמרו לו 'איך אתה יודע?', אמר 'בדקתי בכל המקומות ולא מצאתי. ותמיד יש לי סיעתא דשמיא, ופה לא היה סיעתא דשמיא, ולכן זה סימן שזה לא כתוב באף מקום..'. רבותינו אמרו- 'ואלה המשפטים אשר תשים לפניכם'- 'ואלה' מוסיף על הדינים הראשונים שנאמרו בפרשת 'יתרו', ותשים את אלה לפניכם. כלומר את פרשת 'משפטים' תשים לפני הדינים של פרשת 'יתרו', כי פרשת 'יתרו' עוסקת ב'בן אדם למקום'- 'אנוכי השם אלוהיך', 'לא יהיה לך אלוהים אחרים על פני', אבל פרשת 'משפטים' עוסקת ב'בן אדם לחברו', ו'דרך ארץ קדמה לתורה', ולכן 'אלה המשפטים אשר תשים לפניכם', קודם כל מצוות של 'בן אדם לחברו' ואחר כך 'בן אדם למקום'. לכן צריך מאוד מאוד להיזהר דבר ראשון שאדם יכבד את כל יהודי ולא יפגע באף אחד. היה מעשה נורא ואיום ב'בני ברק' באיזו כיתה, ואני מכיר את המשפחה המדוברת. היו שני בחורים משני כיתות שהיו מתקוטטים. זה טבעי שכיתה אחת מתחרה עם כיתה אחרת. היה תלמיד מכיתה ו' שקראו לו 'יוסף נמני' שהיום הוא תלמיד חכם גדול. אני אומר לכם את השם כדי שתוכלו לברר אצלו. עד היום הוא בבני ברק. יום אחד החליט ר' יוסף לעשות 'סדר'. נכנס בשעת ההפסקה לכיתה הגבוהה והחזיר להם מנה אחת אפיים וטיפל בהם. אחרי ההפסקה נכנס הרב'ה של הכיתה הגבוהה, והתלמידים סיפרו לו מה שקרה. הרב'ה קרא לו לתלמיד הזה, ובלו לחקור את המקרה, הוציא מהארון שלו פטיון קטן שהיה משתמש בו לתליית מודעות, ונתן מכה לתלמיד לעיני כל הכיתה, וכולם התפרצו בצחוק. התלמיד נפגע מאד מהביזיון ומהמכות, ורצה לנקום ברב. מה עשה? לקח דלי גדול מלא במים ובז' ועלה לראש הגג והמתין. חיכה שהרב יצא מהבנין, והוא ישפוך את זה עליו. לבסוף, חשב 'איך אעשה דבר כזה? זה רב שגם אותי לימד תורה', ולא עשה את הדבר הזה. חלפו שנים, ואותו תלמיד גדל ונתעלה וזכה להקים משפחה מפוארת עם ילדים טובים והיה גר בבני ברק. יום אחד קיבל טלפון, ועל הקו הייתה אישה ששאלה 'האם שלכם זה יוסף נמני?' ענה 'כן'. אמרה האישה 'אני מחפשת את המשפחה שלכם הרבה זמן. האם למדתם בתלמוד תורה פלוני עם רב פלוני?' ענה 'כן'. אני לא למדתי אצלו והייתי בכיתה מתחתיו'. בכתה האישה על הקו ואמרה 'אני רוצה שתאמר שאתה סולח לו'. השיב 'טוב אני סולח. אני יודע על מה את מדברת. הוא הרביץ לי ונתן לי מכות עם הפטיש וביזה אותי, ואני התאפקתי לא להשיב לו. וכבר עמדת על הגג ורציתי לנקום'. אמרה 'אני הבת שלו, והוא בא אלי בחלום, הוא נפטר לפני שלושה חודשים, אמר לי שאין לו מנוחה בעולם העליון ולא רוצים להכניס אותו לג' עדן' עד שיוסף נמני ימחל לו'. וביקש בחלום מביתו שתתאמץ למצוא אותו ותבקש סליחה בשמו. היא סיפרה שאבא שלה נפטר צעיר ואין לו מנוחה, ודוחים אותו מכל מחיצה עליונה, אפילו שיש לו הרבה תורה וזכויות, אומרים לו 'אדוני, עד שאתה לא תבקש מהתלמיד הזה מחילה, אין לך מה להיכנס פה!'. לכן הרשו לו לבוא מן השמיים בשביל לבקש מחילה. זה בעצם הכי קשה עם היצר הרע. כי לפעמים האדם מוצא היתרים לפגוע בשני בגלל שהוא עשה לו כך וכך. אך הדבר מיותר, כי מהשמיים יסדרו את הכל. וגם, האדם מצידו ימחל. כי מי שחברו נענש על ידו, 'לא מכניסים אותו למחיצתו של הקדוש ברוך הוא'. שהשם יזכה אותנו לא לפגוע באף אחד.

מספר הרב קוטלר על איזה מלמד בתלמוד תורה, שהיה שם ילד אחד בכיתה ז' שלקח איזה גמרא מבית המדרש, ואיזה בחור בא ואמר לו שזה הגמרא שלו ושיחזיר לו. הבחור הראשון אמר שהוא לקח את הגמרא מבית המדרש וזה שייך לכל התלמידים. הבחור השני הלך למלמד הזה ואמר לו שהבחור הזה לקח לו את הגמרא. אותו מלמד, כנראה באותו היום קם על רגל שמאל והיו לו בעיות, ניגש לבחור ונתן לו סתירת לחי ליד חמש מאות בחורים. הבחור התבייש בושה גדולה מאד. לשנה הבאה, כבר לא ראו את הבחור בישיבה הזאת. עברו מאז עשר שנים ויותר, וההורים שלו אמרו שהבחור עבר לא"י והקים משפחה והכל בסדר אתו. יום אחד, אחד הבחורים מאותה הכיתה הלך 'בני-יורק' לבקר איזה מישהו 'בבית משוגעים', וראה שם את הבחור הזה, ומיד שאל אותו 'שמענו שהלכת לא"י והתחתנת. מה אתה עושה פה??' ענה 'איזה התחתנתי, ההורים שלי מתביישים ולא רוצים שאנשים ידעו שאני כאן וזה עלול לפגוע בשידוכים של האחים שלי'. והמסכן הזה יושב בבית משוגעים ומקבל תרופות ומכות חשמל ואומר 'לא מוחל לרב הזה, לא בעולם הזה ולא בעולם הבא, לא מוחל לו!!!'. הבחור השני הלך לאחר מכן למלמד הזה והזכיר לו מה שעשה בזמנו לבחור הזה. המלמד הזה אמר 'אני אלך לפייס אותו', אך הבחור אמר למלמד 'לא מוחל לך לא בעולם הזה ולא בעולם הבא. לא אמחל לך! אך, אם תביא לפה את כל הכיתה, את כל החברים שלי, ותבכה לידם, ותלמד אותם שלא יעשו דברים כאלה, שלא יפגעו בבן אדם עד כדי כך שיצטרכו להכניס אותו לבית משוגעים', אם תעשה כך, ויהיה תועלת, אמחל לך. ואם לא, לא מוחל!'. המלמד הלך לביתו"ס הזה ולקח את הרשימות של לפני עשרים שנה של הכיתה שלו, ובדק איפה נמצא כל אחד כיום. חלק היו בא"י, חלק היו שליחים של חב"ד ברחבי העולם, יש שנפטרו וכו'. הלך המלמד הזה עם הרשימה לאיזה סוכן נסיעות ואמר לו 'אני רוצה שתזמין את כל אלה לבית מלון. כמה זה יעלה?' ענה 'חמישים אלף דולר לפחות!'. חשב המלמד מאיפה יביא סכום כזה? הלך לרב משה פיינשטיין ע"ה והבהיר לו את העניין, ושאל אם הוא חייב לעשות את המהלך הזה? שאל אותו הרב 'אני שואל אותך, אם אתה היית בלי כוונה הורג איזה גוי כושי, היית דורס אותו, והיו שמים אותך בכלא, האם לא היית מוציא מאה אלף דולר על עו"ד?? תתבייש! בטח שאתה חייב! הרסת את הבן אדם, ביישת אותו! יש לך תקנה? אין תקנה!.. אדם צריך לדעת, שכל הצרות שבאות, לפעמים נובעות מדברים שהיו לפני עשרים או שלושים שנה. ולכן, אדם צריך בכל פעולה שהוא עושה, לשים לנגד עיניו את התורה הקדושה ואת 'שולחן ערוך' שמדריכים אותנו איך להתנהג. לפני כל מילה שמוציא, ישים את הקדוש ברוך הוא לנגד עיניו ואת ההלכות והמצוות. קודם כל ולפני הכל זה בן אדם לחברו.

ה'זוהר הקדוש' אומר, 'ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם' - 'אלין אינון סודרין דגלגולא, דינין דנשמתי דאתדנו כל חד וחד לקבל עונשיה', אלו סידורי גלגולי הנשמות שדנים כל אחד שחוזר ומתגלגל בעולם. וכל אחד נידונת לפי עונשה, וכל אחד מה שעויות בא לכאן לתקן. יש כאלה שאי אפשר לדון אותם בגהינם, כי 'מראשו ועד כף רגלו מלא עוונות', ואם תדון אותו שם לא יישאר לו לא אוזניים, ולא פה, ולא חוטם, ולא ידיים ולא רגליים. מה תעשה איתו? חסד גדול הקדוש ברוך הוא עשה איתנו ונתן לבן אדם 'גלגול' ועוד 'גלגול', ולאט לאט הוא יתקן, כדי שלעתיד יוכל לעמוד עם רגליים ועם ידיים. למשל יעקב אבינו אמר 'אמותה הפעם' - הכוונה שרק 'הפעם' ואין יותר 'גלגול' ורק הפעם הוא מת. ב'סדר הדורות' כתוב - 'כי לך תכרע כל ברוך תשבע כל לשון' - 'תכרע כל ברוך', זה יום המיתה. 'תשבע כל לשון' זה יום הלידה. ולמה מציינים את המיתה לפני הלידה?? אלא, כאשר אדם 'מתגלגל', יש 'לידה' נוספת אחרי המיתה. ולכן אומר 'יחי ראובן ואל ימות', שלא ימות מיתה שנייה ושלא יצטרך לבוא עוד פעם 'בגלגול'. כמו שיש לנו 'מצוות הייבום'. אומרים רבותינו שמי שמייבם את אשת אחיו שמת בלי ילדים, מביא את הנשמה של אחיו בגלגול באותו ילד. וזה שאומר 'דור הולך ודור בא', 'מה שהיה הוא שיהיה'. רבנו האר"י אומר שמי שמדבר לשון הרע מתגלגל בר מינן ב'פלג'. ולכן אומר דוד המלך 'הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי'. יש גלגול ב'דומם' ויש ב'צומח' ויש ב'חי', בבהמות, ויש בחיות. אבל יש להם צער גדול למתגלגלים. למשל הבן אדם שבא בגלגול של כלב, הוא יודע מי הוא היה בגלגול הקודם, ויודע איפה שהוא היה 'מנהל', מה הוא היה ואיפה הוא ישב ומי התלמידים שלו, והוא סובל כזה צער שאין כמותו בעולם.

חכם מרדכי אליהו עליו השלום היה נותן שיעור אצל ה'בוכרים' בבית הכנסת 'בבא תמא'. שם היה הגבאי 'מולא היי בבא' והוא היה ה'מוקתר' של ה'בוכרים'. והרב דיבר על 'גלגולים'. אמר להם שהיה בתלמוד תורה איזה תלמיד שהיה מביא לכיתה משחק והיה משחק בו ומפריע. הוא לקח לו את המשחק ושם את זה למעלה על הארון. לימים נפטר אותו תלמיד, ולאחר כמה שנים הגיע אחיו הצעיר שהוא גם בא ללמוד אצל חכם מרדכי אליהו. יום אחד הוא רואה את המשחק מעל הארון ואומר - 'כבוד הרב, המשחק הזה הוא שלי!', אמר לו הרב 'איך יכול להיות?!', אלא, אמר הרב שהאח הגדול בא 'בגלגול' בחזרה באח הקטן, והוא רואה את זה ואומר 'זה שלי'. את זה סיפר לנו חכם מרדכי אליהו. עוד דבר הוא סיפר - שהיה זה ב'בבא תמא' שהיה נותן שם הרב דרשה, והוא דיבר על 'גזל', שמי שגזל בא בגלגול. הוא דיבר איתם שצריך להיזהר מאוד בכך. אמר לו 'מולא היי בבא' 'אני יש לי שטר של הרב 'אוהלי יעקב' שלוה ממני כסף והוא לא שילם לי (הרב 'אוהלי יעקב' היה עני מרוד והיה תלמיד חכם גדול מאוד, והוא עשה פירוש על 'הימים נוראים' והוא נפטר בביתו מרעב בגלל שלא היה לו מה לאכול). חכם מרדכי אליהו שמע את זה ואמר לו 'תקרע את השטר הזה!'. אמר לו 'כבוד הרב, איך אני אקרע את זה?', זה היום שווה הרבה כסף. חתום עליו הרב 'אוהלי יעקב' שחייב לי כסף'. אמר לו 'טוב, תכתוב מאחורי השטר 'פרוע'. אמר 'עם זה אין בעיה'. ואמר הרב 'ותגיד מחול'. ככה עשה. בא לביתו וכתב על השטר 'פרוע' ואמר 'מחול'. בלילה בא אליו בחלום הרב 'אוהלי יעקב' ואמר 'תודה רבה לך!'. תגיד לרב מרדכי אליהו 'חזק וברוך שהוא עזר לי מאוד בעולם העליון!'. יש לי עוד בקשה - גם לאשתי יש איזה חוב אצל אשתך. היא הלווה מאשתך 'גבינה' ולא החזירה. תגיד לה גם כן שתמחל'. וכך היה, ולמחרת באה גם האישה בחלום לאשתו של מולא היי בבא. פלא פלאות.

כי תקנה עבד עברי עבד עברי - אומר הרב שמחה בונים מפשיסחא - 'כי תקנה, עבד', כשקיימת 'כי תקנה', ישר נהיית 'עבד עברי'. ברגע שאדם קונה איזה חפץ, ישר הוא נעשה עבד של החפץ. למשל, קונה לו מכונת, אז הוא נהייה עבד של המכונת, דלק, טיפולים, שטיפה, משלם כל מיני הוצאות. זה קנה 'אדון' לעצמו. בכל זאת אמרו רבותינו - מה יש לצדיק בתוך ביתו?, ארבעה דברים - מיטה, שולחן, כיסא ומנורה. כל השאר זה בזבז של כוחות הנפש. המטרה היא לעבוד את השם, והשאר זה סתם שטויות והבלים. צריך לו מיטה לישון עליה, שולחן שיוכל ללמוד ויוכל לאכול, כיסא לשבת עליו, מנורה שתאיר לו. לא צריך יותר! 'שש שנים יעבוד ובשביעית יצא לחופשי חנינם' - אומרים רבותינו, ימיו של האדם בעולם הזה 70 שנה ואם בגבורות 80 שנה. כלומר 'שש שנים יעבוד' דהיינו, באלה השנים יעשה רצונו של מקום. מה זה 'עבודה?', עבודה זו תפילה, זה התורה. יעזוב כל תענוג הגופני ותאוות העולם הזה, ויכין את עצמו בתענוג רוחני. אדם לא יכול לדעת מה הולך איתו. לכן, מי שעושה 'תשובת הקנה' יש לו 'שש שנים יעבוד ובשביעית יצא לחופשי', יצום שש שנים ורק יאכל בלילות, ולא יאכל בשר ויין, אלא רק קטניות. זה 'שש שנים יעבוד'. 'ובשביעית יצא לחופשי חנינם' - אדם שעושה את זה, בשנה השביעית הוא כבר 'חנינם' מיצר הרע ולא קשור ליצר הרע. הרב שרעבי פה עשה את זה, ככה אמרה לנו הרבנית שרעבי. 'אם בגפו יבוא בגפו יצא' - אם אדם בא בגופו ודואג כל הזמן לגופו, יצא בגופו קשור להבלי העולם הזה, כלי מלא בושה וכלימה. אבל, 'אם בעל אישה הוא' - אין אישה אלא התורה. והוא עוסק בתורה ועמל בתורה, לומד ומתחזק, ולומד מוסר. אתם יודעים ש'אישה' זה בגימטריה 'אמונה מוסר'. אזי 'ויצאה אשתו עמו' - אז התורה יוצאת עמו, בהתלכך תנחה אותך בשכבך תשמור עליך, והקיצות היא תשיחך'. 'בשוכבך' זה בפטירתו, 'והקיצות' - בתחיית המתים, תמליץ טוב בעדך. זה העיקר. האדם, אמרו רבותינו בעולם הזה הוא דומה לשועל. **ידוע המשל על השועל** שמצא כרם שהיה גדור מכל צדדיו. מצא שם איזה חור קטן, רצה להיכנס אך לא יכול, כי היה שמנמן. עשה צום שלושה ימים, רצה ונכנס. התחיל לאכול מהגפנים לשבוע נפשו, עד שהשמין. עכשיו הוא רוצה לצאת מהכרם, אך לא יכול לצאת. לכן היה צריך עוד הפעם לחזור ולצום כדי שיוכל לצאת. הסתכל השועל כלפי הכרם ואמר 'כרם, כרם. כמה נאה אתה וכמה נאים פירותיך. אך מה הנאה יש לי ממך? כמו שנכנסתי אצלך בתחילה, כך יצאתי!'. כך זה העולם הזה. כאשר יצא מבטן אמו ערום, ישוב ללכת כמו שבא. וכי אדם לוקח אתו לעולם הבא כסף או זהב? השועל כאן במשל לא נהג בחוכמה. לא היה לו לאכול מהכרם כשנכנס, אלא לזרוק בחוץ את הפירות, ואח"כ לאכול אותם בחוץ וליהנות. כך האדם, בא לעולם הזה שמלא בשפע של טובה שהשפיע הקדוש ברוך הוא בבריאה בגשמיות וברוחניות. אך האדם צריך לדעת שיהיה לו שכל איך להנות מכל הטובה, איך יזכה מזה לטובה אמיתית, ולא טובה שימלא את כריסו מתענוגות העולם הזה. אלא לקחת את הטובה של התורה והמצוות והמעשים טובים אתו לעולם הבא. כך האדם יזכה ליהנות מהטובה בעולם הזה, וגם לצאת מהעולם עם מלא טובה ולזכות לעולם הבא. זה שאומר 'אם בגפו יבוא' - אם הוא רשע שבא בגופו, גם יצא בגופו. אבל אם בעל תורה הוא 'ויצאה אשתו עמו', והלך לפניך את צדקך'.

השבוע היה הפטירה של הרבנית שרעבי. לא היו לה ילדים והיא הייתה בוכה כל הזמן. אני זוכר שהרב שרעבי היה אומר לסבא שלי 'תשב איתה קצת ותדבר איתה'. יום אחד היא הלכה לחזון אי"ש והייתה בוכה שאין לה ילדים. אמר לה החזון אי"ש 'כבר בגלגול הקודם היה לכם, ולכן אתם לא צריכים עכשיו ילדים. אתם באתם לפה ויש לכם עבודה, שבעלך ילמד תורת הסוד ויושיע את עם ישראל בברכותיו. זה הכל. ואת תהיי 'עזר כנגדו' כמו שאת עושה'. באמת היא זכתה להיות עזר כנגדו משהו לא רגיל וכל הזמן היא עזרה לו מאוד.

'וייצר השם אלוהים את האדם עפר מן האדמה. ויפח באפיו נשמת חיים' - אתם יודעים 'עפר מן האדמה' זה חלק מהתחתונים. 'ויפח באפיו נשמת חיים' - זה מן העליונים. האדם מורכב משני חלקים - גוף מן התחתונים ונשמה מן העליונים. לכן יש במילה 'וייצר' שני יודין. אמר הקדוש ברוך הוא 'אם אני בורא אותו רק מן העליונים, יחיה ולא ימות', אם אני בורא אותו רק מן התחתונים, אז אם הוא מת, לא יהיה חי לעולם הבא. מה עשה?, חיבר אותם יחד, 'ויפח באפיו נשמת חיים' - הנשמה מן העליונים, והגוף של האדם זה מהתחתונים. ואי אפשר לפגוע ב'נשמה' כי יש לה לבוש - 'כי בצלם' אלוהים עשה את האדם. ה'צלם' זה ה'לבוש' של הנשמה. ה'צלם' נפגע

מהעוונות. ולכן הצלם שזה המלבוש צריך לתקן אותו. 'השם יברך את עמו בשלום' - 'בשלום' זה אותיות 'מלבוש' שצריך לתקן את המלבוש הזה. אם אדם לא מתקן כמו שצריך, אחר כך יחזור בגלגול לתקן. אדם צריך לקיים כל רמ"ח מצוות עשה ושס"ה מצוות לא תעשה כדי שלא יבוא בגלגול. צריך גם ללמוד את כל 'פרד"ס' התורה - פשט, רמז, דרש, סוד. לכן צריך לרדוף אחר המצוות שיעשה אותם האדם. ואם אדם יודע שהוא חטא, צריך לעשות 'תיקון' על העוונות.

יש מעשה מזעזע שכתוב אתו בעלון 'השגחה פרטית'. היה מחנך אחד שקראו לו רבי אברהם מרדכי סגל ששמע את זה מאיש החסד רבי חיים טובי שנפטר בכ"ו ניסן תש"פ. המעשה היה בצרפת. במרחק שעה נסיעה מ'פריז' יש כפר קטן שגרים שם יהודים טובים ונדיבים. הוזמנתי לכפר הזה בשבת והתארחתי שם אצל רב הישוב, אבל אני מרגיש בבית שלו משהו מוזר. אחרי הוילון יש חלון סתום בלבנים. שאלתי אותו 'מה זה?'. הוא התרגש נרגע ואמר לי שהוא גר בישראל כמה שנים מקודם, והגיע לכאן במטרה לקרב יהודים. בכפר היפה והפורח הזה לא היה שום בית הכנסת ולא מוסדות חינוך. הוא ואשתו לאט לאט ובסיעתא דשמיא פתחו בית הכנסת ופתחו מוסדות תורה. גם לא היה כאן 'מקווה'. הם החליטו לבנות 'מקווה' מאחורי הבית בחצר, ואת החלון שפונה לכיוון החצר סתמו אותו. הזמין רבנים מיוחדים שיבדקו את כשרות המקווה, והכל התחיל לפעול והיה בסדר. עד שהוא בנה את המקווה, הוא זכה לתשע בנים. הם ציפו לבת, והקדוש ברוך הוא שלח להם בן עשירי במקום בת. הם קראו לו 'שלמה', והיה להם אהבה מאוד גדולה אליו. באחד השבתות בצהריים, האימא מחפשת שלמה ולא נמצא. קוראת לו, ולא עונה. בודקת את כל המקומות אך לא נמצא. היא מגלה שהדלת של המקווה פתוחה. פותחת את המקווה ורואה את הגרוע מכל - הילד הקטן בגיל שנתיים טבע בתוך המקווה. הכאב עצום והפרידה הייתה קשה. איך יכול להיות שהם בנו את הכל וכך קרה? כתוב על 'נחזיא' שהיה חופר בורות, הבת שלו נפלה לבור שחפר אביה, ואמר ר' חנינא שלא יכול להיות שתמות במה שחפר אביה. והם בנו ונתנו למקווה. באחד הלילות מגיע אליו בחלום אדם בעל פנים מאירות וזקן לבן ואומר לו 'אבא תירגע'. אומר לו 'אני אבא שלך? אתה יכול להיות סבא שלי..', אומר לו 'אני שלמה הבן שלך. אני אספר לך מי אני. אני אחד מבעלי ה'תוספות', נהרגתי ב'צרפת' על קידוש השם. עליתי לשמיים ונכנסתי למקום של מי שנהרג על קידוש השם, הייתי בכל העולמות עד שהגעתי למקום מסוים. אמרו לי 'נכון שאתה אתה תלמיד חכם וכו', אך פה רק מי שטבלו אותו במותו ב'מקווה' יכול להיכנס.. בלי טבילה לא יכול'. וכיון שהוא נהרג על קידוש השם, קברו אותו עם הבגדים המלוכלכים בדם ולא טבלו אותו במקווה. אמרו 'אם אתה רוצה להיכנס לפה, תחזור למטה ותטבול במקווה ותעלה לפה'. הסכמתי. בחרתי בבית שלך שאתה צדיק וזכית לבנות מקווה לזכות את הרבים. תדע לך, מאוד קשה לי לרדת למטה לנחם אותך. אבל ירדתי בגלל שלוש סיבות - א', הכרת הטוב שגידלת אותי שנתיים, ב', שתבין מה זה זיכוי הרבים שאתה זכית. ג', אנשים מסתובבים בעולם ויש להם הרבה שאלות. אבל תשובה אחת יש - 'כל דעביד רחמנא, לטב עביד'. לסיים כדי שלא תחשוב שזה חלום שווא, אתן לך שני סימנים - דבר ראשון, אני אזכיר לך שבגיל שמונה חודשים הגעתי למצב סכנה והרופאים לא הצליחו להשתלט, ופתאום יום אחד קמתי בריא. סימן השני, שאם תקפידו על מצוות 'חלה', בקרוב תבורכו בבת'. הרב התעורר מהחלום ומתברר ששלמה בא גם לאשתו בחלום. ואז אומר לו הרב 'אתה רואה את ילדה הקטנה כאן?', זאת הבת!. ועכשיו יש לו תשע בנים ובת.

הייתה בירושלים משפחה ברוכת ילדים. בזמנם לא היה להם מכוונות כביסה ופעם בשבוע היו מביאים 'כובסת'. אותה משפחה הייתה להם כובסת ערבייה אחת שכל שבוע מכבסת להם את הבגדים. יום אחד הרתיחו לה כבר את המים והיא לא באה. האימא הלכה לחפש כובסת אחרת, והיא רואה איזו אחת צעירה וטובה ונחמדה. אומרת לה 'תשמעי, אני צריכה כובסת', אומרת לה 'אני מוכנה'. עבדה כל הבוקר עד הצהריים. בעלת הבית אומרת לה 'הכנתי ארוחת צהריים, את רוצה?', הכובסת אומרת 'היום אני צמה ואני לא יכולה לאכול'. אמרה לה 'בערב אני אביא לך ותפתחי את הצום'. עבדה כל כך טוב עד הערב ועשתה לה כל מה שהיא צריכה. ופתאום הכובסת נעלמה ולא מוצאים אותה. האישה הזאת הצטערה שכל כך עבדה ועשתה לה כל כך יפה את הבגדים והלכה בלי לקבל כסף. בלילה באה אליה בחלום ואומרת לה 'אני הכובסת. פעם לווייתי ממך לימונים ולא הצלחתי להחזיר לך. עשו איתי חסד מן השמיים להחזיר לך'. היא כבר בעולם האמת והיו שכנות טובות. 'אין לי שום בעיה בשמיים אלא רק הבעיה הזאת שלא החזרתי לך את הלימונים'. ועכשיו באה לשלם לה את הלימונים.

ר' חיים מוולוז'ין היה מספר שהיה בישיבת וולוז'ין בחור אחד שקדן ומיוחד. יום אחד לא הרגיש טוב והיה חולה. שלחו אותו לבית עם אחד הבחורים שילוהו אותו. הייתה דרך ארוכה, ובלילה נכנסו לאיזה אכסניה והיה חסר להם כסף לתת לבעל האכסניה, אבל בעל האכסניה אמר לחולה הזה 'אני סומר עליך שתביא את הכסף'. הגיעו שניהם לבית והחולה נתן כסף לחברו ואמר לו 'תשמע, תחזיר את זה לבעל האכסניה', אבל הבחור שכח להחזיר את הכסף. בינתיים אותו הבחור החולה נפטר לבית עולמו. היה עליו צער גדול בישיבה. בישיבת וולוז'ין היה 24 שעות משמרות, ור' חיים היה מסתובב במשמרות לראות איך לומדים הבחורים. לילה אחר באמצע הלילה הוא רואה את הבחור שנפטר עומד מולו עין בעין. אומר לו 'אבל אתה הלכת לעולמך. מה אתה עושה פה?', אמר 'נכון, אבל נתנו לי רשות לבוא כי אני חייב כסף לאכסניה. לא נותנים לי לעלות למחיצת. בבקשה כבוד הרב, תגיד לבחור שילך להחזיר את הכסף שאני שילמתי לו..'

יש איזה מעשה חזק מאוד שהיה בזמן הבעל שם טוב - היה עשיר אחד שנזדמן לנסוע למרחקים לזמן רב, והפקיד את הארנק שלו עם הרבה כסף אצל איזה חבר שלו שהיה עני נאמן. הוא לקח את הכסף ושם מתחת לקרקע. בינתיים העני הזה יום אחד לא קם בבוקר. הילדים שלו גם היו עניים מרודים ובאו לחלוק ביניהם כמה דברים, ופתאום מצאו את הארנק הזה של 'האוצר'. לתומם אמרו 'כנראה אבא היה קמצן גדול ומטמין, ולא גילה לנו שיש לו כסף'. הם לקחו את כסף ה'ירושה' שזה הרבה מאוד כסף, וכל אחד קנה לו וילה וקנה לו מכונית פאר ונהיו מיליונרים ביום אחד. אחרי איזו תקופה העשיר חזר.. בא לבית של החבר העני, ומגלה לתדהמתו שהוא נפטר. אמר להם 'אני הפקדתי אצלו הרבה כסף'. אמרו לו 'יש לך שטר?', אמר 'אין לי שטר. סמכתי עליו'. מפה לשם תבע אותם העשיר לדין תורה. אמר לבית דין 'כל העיר יודעים שאני עשיר וזה חבר שלי שלא היה לו כלום.. הבנים לקחו כסף שלי וקנו וילות ומכוניות.. מאיפה היה הכסף? הם הרי עניים'. הדיין שומע ואומר 'אמת נכון, נראים דברים נכונים, אבל לא יכול להוציא מהם את הכסף כי אין לך שטר'. הסיפור הזה עשה רעש גדול, וה'מגיד ממזריטש' תלמיד הבעל שם טוב הלך לבעל שם טוב ואמר לו 'איך קורה דבר כזה?', אומר לו 'הבעש"ט' אתה רוצה תשובה?', לך מחר ליער פלוני ותעלה לעץ גבוה עם הרבה ענפים ותשב, ותיקח איתך קצת תמרים שיזונו אותך באותו יום, ותלמד תורה ותשב ותסתכל'. עשה זאת, והגיע צהריים והוא רואה שבא סוחר אחד עייף שהיה לו ארנק עם הרבה כסף. הסוחר התרחץ במעיין ושתה מים והיה שמח, ואחר כך שכב לישון ואת הארנק שם מתחת לראש שלו. אחרי איזה שעותיים קם והיה ממחר, ושכח את הארנק, עלה על הסוס ודהר. אחרי כמה זמן בא איזה אחד מסכן ועני, מסתכל ורואה ארנק. לקח את זה בשמחה והכניס את הכסף אצלו ואת התיק עשה חתיכות חתיכות וזרק במעיין. אחרי שעה בא עני אחר מסכן שהיה עייף, רחץ בנהר ושתה וישן. בינתיים הסוחר הרגיש שנעלם הכסף. חזר למקום ורואה אחד ישן. נתן לו בעיטה ואמר לו 'קום מיד, איפה הכסף שלי? איפה גנבת ואיפה החבאת?', אמר 'לא ראיתי..'. איזה מכות נתן לו. ואת כל זה רואה המגיד ממזריטש. רואה ולא יכול לדבר כי כך אמר לו הרב. אחרי שהעשיר ראה שהוא לא מוצא את הכסף, הלך משם והעני הזה זב דם ומוכה. חזר לבעל שם טוב ואומר לו 'אתה רואה?', מה פירוש הסיפור הזה? - העשיר היה חייב כסף לעני בגלגול הקודם ולכן הילדים שלו קיבלו את הכסף כדי..

זה הכל 'גלגולים'. אי אפשר לדעת כלום והכל מאיתו יתברך. גם פה מה שראית זה אותו דבר בדיוק. העני שקיבל מכות הוא היה הרבי שפסק את הדין, אבל הוא טעה בדין והוציא כסף מן הסוחר שלקח את כל הכסף שלא כדין. ומי קיבל את זה?, העשיר שרכב על הסוס. לכן הוא קיבל עכשיו מכות, וזה קיבל את הכסף שלו ומזה הוציאו את הכסף. הכל זה עילת העילות וסיבת הסיבות.

לע"נ - הרב שלום אהרון בן רחל, חכם שלום הכהן בן תפחה מלכה, הרב שמעון בן חביבה, הרבנית שולמית רחל בת מזל, יעל טוהר בת נוגה, שאול בן רחל ופורטונה בת רבקה, מורד בן פרידה, זקי יצחק בן פרידה, נהט עליזה בת אסתר, רחל בת גרז, פרידה פירדוס בת נהט עליזה, יוסף בן שמחה זיווג הגון- אודליה בת אסתר, מיכל מרים בת לימור, משה חיים בן סטלה אסתר, יעקב ישראל בן שושנה, יניב בן שושנה, ורד בת בתיה, בריאות ונחת ל - דוד בן זוהרה, נחמן בן רינה, רבקה בת בסנדה, זקי בן סטלה אסתר, שושנה בת רבקה, סטלה אסתר בת נהט עליזה, סלים בן רחל, ישראל הרצל בן ביה, אברהם בן לינדה, רינת שרה בת שושנה, רחלי בת רינת שרה, שמואל בן רינת שרה, אבישי בן שולמית זש"ק- משה בן בלה, ששון בן רונית ברכה, מירי בת סוזן, שי שלמה בן חנה, רפאל נתנאל בן טלי, שרה בת חנה, רינת שרה בת שושנה, מדכי בן סטלה אסתר, אסתר בת בתיה, מאיר הראל בן יונה

מנוחה להבית. האצוניין להקדיש את הצלון או לסייע ולתמוך בהכנתו יסנה לצלון - 052-6126053